

ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม

นางสาว สุวิชา พูลเกษ

ศูนย์วิทยบริการ
006181
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

TEACHERS' AND STUDENTS' OPINIONS CONCERNING SOCIAL STUDIES TEXTBOOKS
FOR MATHAYOM SUKSA THREE

Miss Suvicha Pulket

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1981

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม

โดย   นางสาวสุวิชา พูลเกษ

ภาควิชา   มัธยมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
 ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

Sudanyamma

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 (รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ นูนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ธีระชัย ปุณโชนิก ..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระชัย ปุณโชนิก)

พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์ ..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์)

บุพิน พิพิธกุล ..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ บุพิน พิพิธกุล)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักเรียนได้รับคืนมาคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ หาค่ามัธยัมเลขคณิต ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนโดยใช้ค่า t -test นำข้อมูลเสนอในรูปตารางและอธิบายประกอบสรุปผลการวิจัย

เกี่ยวกับการใช้หนังสือเรียนปรากฏว่า ครูประมาณร้อยละ ๕๐.๕๑ ใช้หนังสือเรียนเป็นหลักในการสอนทุกชั่วโมง และค้นคว้าจากหนังสืออ่านประกอบเล่มอื่นเพิ่มเติมเนื้อเรื่องตามหัวข้อในหนังสือเรียน วิธีใช้หนังสือเรียนครูประมาณร้อยละ ๘๗.๒๗ ใช้วิธีอธิบายประกอบการซักถามเนื้อหาในหนังสือเรียน ปัญหาในการใช้หนังสือเรียนที่ครูประสบได้แก่ เนื้อหาในหนังสือเรียนมีมากและกว้างเกินไป เวลาเรียนมีน้อย ไม่ได้สัดส่วนกัน และขาดส่วนประกอบที่สำคัญคือไม่มีบทสรุป, กิจกรรมเสนอแนะ, แบบฝึกหัด, ครรชนี, อภิธานศัพท์ และหนังสืออ้างอิง

นักเรียนประมาณร้อยละ ๖๕.๕ มีความพอใจในหนังสือเรียนที่ใช้พอสมควร และเรื่องที่นักเรียนสนใจมากที่สุดคือเรื่องปัญหาในโลกปัจจุบัน เมื่ออ่านหนังสือเรียนแล้วนักเรียนต้องการให้ครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมเสมอ นักเรียนจึงต้องการให้ครูใช้หนังสือเรียนเป็นหลัก และค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสืออื่นประกอบ นอกจากนั้นนักเรียนมีความเห็นว่า เนื้อหาในหนังสือเรียนบางส่วนการอธิบายไม่ชัดเจนพอและบางส่วนย่อเกินไปทำให้เข้าใจยาก และต้องการให้หนังสือเรียนเพิ่มเติมส่วนประกอบที่สำคัญ คือ มีบทสรุป, ตัวพิมพ์ชัดเจน, และภาพประกอบที่มีสีสันสวยงาม

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม, อุปกรณ์ช่วยการเรียนการสอนในหนังสือเรียน, ความสอดคล้องของหนังสือเรียนกับหลักสูตร, และสาระด้านความรู้ปรากฏว่า ครูและนักเรียนโดยเฉลี่ยมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีคุณภาพในระดับปานกลาง ส่วนในสาระด้านสติปัญญา ครูโดยเฉลี่ยเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนโดยเฉลี่ยเห็นว่าอยู่ในระดับดี

ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของหนังสือเรียนในด้านคุณภาพในการจัดทำรูปเล่ม, ความสอดคล้องของหนังสือเรียนกับหลักสูตร, สาระคานความรู้ และ สาระคานสติปัญญา ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนความคิดเห็นในด้านอุปกรณ์ช่วยการ เรียนการสอนในหนังสือเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

สำหรับผลการวิเคราะห์คุณภาพของหนังสือเรียนทั้ง ๒ เล่มของผู้วิจัย ซึ่งใช้เกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ปรากฏว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Teachers' and Students' Opinions Concerning
Social Studies Textbooks for Mathayom Suksa Three.

Name Miss Suvicha Pulket

Thesis Advisor Assistant Professor Pibulsri Wasanasomsithi

Department Secondary Education

Academic Year 1980

ABSTRACT

Purposes :

The purposes of this research were to study and to compare the teachers' and students' opinions concerning the quality of social studies textbooks for Mathayom Suksa Three, printed by the Educational Technique Department, Ministry of Education, during the academic year 1980. Five aspects concerning the quality of the books were examined; the format, the learning and teaching aids, the relevance of content to the curriculum, the knowledge component, and the intellectual component. The findings of this study would be valuable guidelines for the improvement of the Mathayom Suksa Three Social Studies Textbooks.

Procedures :

The procedures of this study consisted of two parts :

- (1) An analysis of the quality of two social studies Textbooks for Mathayom Suksa Three, printed by the Ministry of Education, during the academic year, 1980. Criteria for analysis were

developed from the recommendations of outstanding educators selected from related literatures. The results were then reported in descriptive form. (2) A study and comparison of the teachers and students opinions. Questionnaires concerning the opinions of teachers and students on the use and quality of the textbooks developed by the researcher were sent to 60 teachers and 400 students in 20 government and private secondary schools in Bangkok Metropolis. Ninety-one point sixty-seven percent of the teachers' and one hundred percent of the students' questionnaires were returned. The obtained data were then analyzed in percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test and presented in tables with explanations.

Conclusions :

Concerning the use of the textbooks it appeared that about fifty point ninety-one percent of teachers used them as means of teaching in every period. Most of them also studied from extra supplementary readings on the topics as mentioned in the textbooks. The method of teaching which about eighty-seven point twenty-seven percent of teachers used were explaining and asking questions about the contents in the textbooks. The problems of using the textbooks faced by teachers were the scope of contents required in the textbooks were too broad and the time allotment was not appropriate. The Textbooks also lacked of summaries, suggested activities, student exercises, indexes, glossary list and list of references.

About sixty-five point fifty percent of students were averagely satisfied with the textbooks. Their most interesting topics were Contemporary Issues. They always needed the teachers' help in reading and also wanted the teachers use the textbooks combined with other supplementary books. The students pointed out that some parts of the contents were vaguely explained and some parts too brief to understand. However, they recommended that the textbooks should have summaries, clear printings and colourful illustrations.

The mean of both teachers' and students' opinions concerning the quality of the textbooks indicated by the quality of the textbooks' format, the learning and teaching aids, the relevance of the content to the curriculum, and the knowledge component were at the average level. Concerning the intellectual component, the teachers thought that it was at the average level, but the students thought that it was at high level.

To compare the opinions of teachers and students concerning the quality of the textbooks indicated by the quality of the textbooks' format, the relevance of the content to the curriculum, the knowledge component and the intellectual component were significantly different at the level of .05. It was not significantly different at the level of .05 on the part of the learning and teaching aids.

As being analyzed by the researcher herself, it was apparent that the two textbooks were qualified at the average level.

กิตติกรรมประกาศ

การเขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม" ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก อาจารย์หลายท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิบูลศรี วาสนสมมติ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย รองศาสตราจารย์ บุญ พิพิธกุล อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์ที่กล่าวนามมานี้เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กองแก้ว เจริญอักษร อาจารย์ประพิศ แสงสุวรรณ อาจารย์อาคม ใจแก้ว คุณสมพร จารุณี และคุณเจริญ วงศ์สุนทร ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้ช่วยตรวจทานแก้ไขแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ คุณกำธร สติรกุล ที่ได้ให้ความรู้ในเรื่องการจัดทำรูปเล่มและการพิมพ์หนังสือเรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทุกท่าน และนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

ศูนย์จิตวิทยาการ
สุวิชา พูลเกษ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิจกรรมประกาศ	๘
รายการตารางประกอบ	๘
บทที่	

๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๑๒
สมมุติฐานของการวิจัย	๑๓
ประโยชน์ของการวิจัย	๑๓
การดำเนินการวิจัย	๑๔
ขอบเขตของการวิจัย	๑๕
ข้อตกลงเบื้องต้น	๑๕
ข้อจำกัดของการวิจัย	๑๖
คำจำกัดความ	๑๖
๒. บรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	๑๘
ความหมายของคำว่าหนังสือเรียน	๑๘
การใช้หนังสือเรียน	๒๓
ลักษณะของหนังสือเรียนที่ดีและเกณฑ์ในการเลือกหนังสือเรียน	๒๗
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๑

บทที่

หน้า

๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๖๙
พื้นฐานการวิจัย	๖๙
เครื่องมือในการวิจัย	๖๙
การทดลองแบบสอบถาม	๗๑
ตัวอย่างประชากร	๗๑
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๓
การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๓
๔. ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๖
การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา	
โลกของเรา เล่ม ๑	๑๐๐
การวิเคราะห์หนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา	
โลกของเรา เล่ม ๒	๑๒๓
๕. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	๑๔๔
สรุปผลการวิจัย	๑๔๕
การอภิปรายผลการวิจัย	๑๔๘
ข้อเสนอแนะ	๑๖๓
บรรณานุกรม	๑๗๑
ภาคผนวก	๑๘๑
ประวัติผู้เขียน	๒๒๖

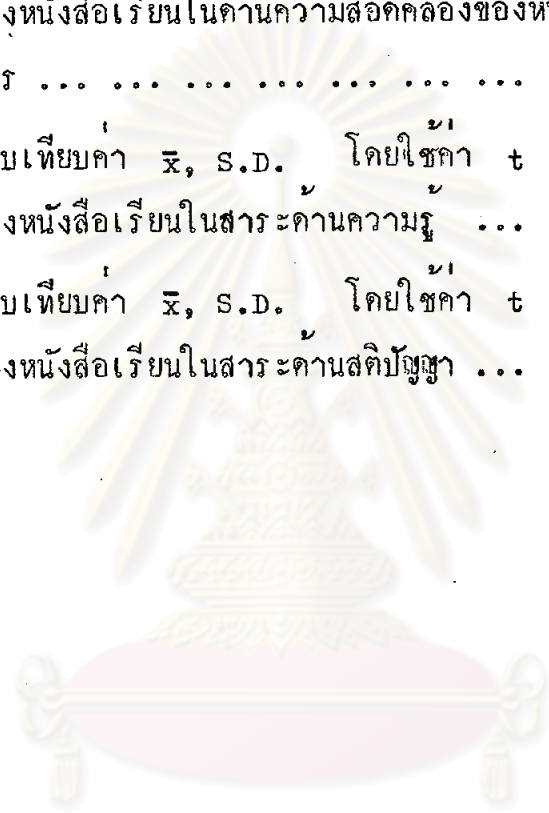
รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
๑. ระยะเวลาในการ ประกอบอาชีพครูของครูสังคมนตรีศึกษา	๓๓
๒. สิ่งทีครูสังคมนตรีศึกษายึดเป็นหลักสำคัญในการสอนวิชา สังคมนตรีศึกษา	๓๔
๓. ลักษณะการสอนโดยใช้หนังสือเรียนของครู	๓๕
๔. ปัญหาของครูผู้สอนในการใช้หนังสือเรียนวิชาสังคมนตรีศึกษา	๔๐
๕. แหล่งที่ครูขอความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้ หนังสือเรียน	๔๑
๖. แหล่งที่ครูแจ้งให้ทราบเมื่อพบเห็นข้อบกพร่องในหนังสือเรียน	๔๓
๗. ความเข้าใจของนักเรียนเมื่ออ่านหนังสือเรียน	๔๔
๘. วิธีใช้หนังสือเรียนของครูที่นักเรียนชอบ	๔๕
๙. ลักษณะของหนังสือเรียนที่นักเรียนชอบใช้	๔๗
๑๐. ความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชา สังคมนตรีศึกษาที่ใช้อยู่เหมาะสมดีแล้ว	๔๘
๑๑. ความคิดเห็นของนักเรียนที่เห็นว่าเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชา สังคมนตรีศึกษาที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสม	๔๘
๑๒. การเปรียบเทียบค่า $\bar{x}$, S.D. โดยใช้ค่า t เกี่ยวกับ คุณภาพของหนังสือเรียนในค่านลักษณะการจัดทำรูปเล่ม	๕๐
๑๓. การเปรียบเทียบค่า $\bar{x}$, S.D. โดยใช้ค่า t เกี่ยวกับ คุณภาพของหนังสือเรียนในค่านอุปกรณช่วยการเรียนการสอน ในหนังสือเรียน	๕๒

ตารางที่

หน้า

๑๔.. การเปรียบเทียบค่า $\bar{x}$, S.D. โดยใช้ค่า t เกี่ยวกับ คุณภาพของหนังสือเรียนในด้านความสอดคล้องของหนังสือเรียน กับหลักสูตร	๔๔
๑๕.. การเปรียบเทียบค่า $\bar{x}$, S.D. โดยใช้ค่า t เกี่ยวกับ คุณภาพของหนังสือเรียนในสาระด้านความรู้	๔๖
๑๖.. การเปรียบเทียบค่า $\bar{x}$, S.D. โดยใช้ค่า t เกี่ยวกับ คุณภาพของหนังสือเรียนในสาระด้านสติปัญญา	๔๗

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย